

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Komproblematiek/ Randweg Hoogerheide
en de aanvulling daarop

3 mei 2002

988-133

ISBN 90-421-0851-7
Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
2. OORDEEL OVER HET MER EN DE AANVULLING.....	3
2.1 Algemeen.....	3
2.2 Toelichting op het oordeel.....	3
3. AANBEVELINGEN VOOR DE BESLUITVORMING.....	6
3.1 Grondwater.....	6
3.2 Compensatie	7
3.3 Samenvatting van het MER.....	8
3.4 Kommaatregelen	8
3.5 Geluidhinder.....	9
3.6 Monitoring en evaluatie	9

1. INLEIDING

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant hebben als initiatiefnemer, in samenwerking met de gemeente Woensdrecht, het voornemen om de provinciale weg PW401, plaatselijk bekend als Scheldeweg-Putseweg, om te leggen naar een randweg ten oosten van Hoogerheide en zo de verkeers- en leefbaarheidsproblematiek in de kom van Hoogerheide op te lossen. Met de randweg zal het kerngebied van de ecologische hoofdstructuur (EHS) De Kooi worden aangetaast en worden ecologische verbindingzones versnipperd. Het gaat met name om het leefgebied van diverse soorten amfibieën (salamanders) die beschermd worden volgens de (recent van kracht geworden) Flora- en Faunawet.

De initiatiefnemer heeft het milieueffectrapport (MER) Komproblematiek Hoogerheide opgesteld bestaande uit het MER, een Bijlagenrapport, een afzonderlijke samenvatting van het MER en het document Aanvulling MER Komproblematiek Hoogerheide¹ van maart 2001 (samen verder aangeduid als het MER).

Er is vooralsnog geen voorkeursalternatief aangegeven. Na de inspraak en advisering over het MER zal een standpunt worden bepaald en wordt de gekozen oplossing met een eventuele herziening van het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Woensdrecht vastgelegd en weer met het MER en bijbehorende stukken ter visie gelegd.

Bij brief van 1 juni 2001² hebben Burgemeester en Wethouders van de gemeente Woensdrecht, als bevoegd gezag, de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het opgestelde MER. Van het MER is op 6 juni 2001 kennis gegeven³.

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.⁴. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de wettelijke vereisten en de richtlijnen en gaat zij na welke onderdelen van het MER in aanmerking komen voor een positieve vermelding. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij het te nemen besluit. Is dat naar haar mening niet het geval dan betreft het *een essentiële tekortkoming*. De Commissie zal dan adviseren tot een aanvulling. Is dat wel het geval, dan kan volgens haar de besluitvorming plaats vinden.

¹ In dit document wordt in de inleiding gesteld dat in oktober 2000 het concept-MER is opgeleverd. Dit concept is behandeld in gemeentelijke en provinciale commissies. Uit deze discussie is de behoefte naar voren gekomen het MMA verder uitgewerkt te zien, met name aangaande het Groene milieu.

² Zie bijlage 1.

³ Zie bijlage 2.

⁴ Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

In juli/augustus 2001 heeft de Commissie toelichting gevraagd op het MER en gekregen. Daarna vond op 8 augustus 2001 een bespreking plaats waarna de Commissie ten eerste de conclusie trok dat er nog een toelichting nodig was waarom het zogenaamde A4-alternatief (aansluiting Ossendrecht op A4)⁵ in combinatie met kommaatregelen volgens het nulplusalternatief en eventueel gecombineerd met een halve randweg ter ontsluiting van de bedrijven en het bedrijventerrein de Kooi niet nader in het MER was uitgewerkt. Ten tweede trok ze de conclusie dat het MER nog een essentiële tekortkoming vertoont. Ze heeft aanbevolen het MER aan te vullen met een zo concreet mogelijk plan voor de meest natuurvriendelijke inpassing van de hele randweg, het MMA (zie ook § 2.2).

Na dit overleg heeft het bevoegde gezag besloten het MER te laten aanvullen. De Aanvulling op het MER bestaat uit:

- het memo: Toelichting betreffende A4-alternatief van 15 oktober 2001;
- de Verduidelijking en concretisering MMA van oktober 2001;
- de Uitwerking verbindingzone Randweg Hoogerheide van december 2001.

Deze drie documenten worden verder als Aanvulling aangeduid. De Aanvulling heeft vanaf 14 februari 2002 drie weken ter inzage gelegen⁶ (conform het Richtsnoer Aanvulling m.e.r.).

De Commissie heeft bij haar advisering de inspraakreacties betrokken die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen⁷. Het betreft in een eerste ronde de reacties op het MER en in tweede ronde de reacties op de Aanvulling, met name de Uitwerking van december 2001. In de tekst van haar advies verwijst de Commissie naar een reactie indien deze naar haar oordeel:

- informatie bevat over een essentiële tekortkoming in het MER, waarvoor de Commissie adviseert een aanvulling op het MER op te stellen alvorens de besluitvorming doorgang kan vinden;
- informatie bevat over de inhoud van het MER die van belang is voor de besluitvorming en waarvoor zij een aanbeveling doet in het advies.

Op grond van artikel 7.26, lid 1 van de Wm toetst de Commissie:

- aan de richtlijnen voor het MER⁸, zoals vastgesteld op 25 maart 1999;
- op eventuele onjuistheden⁹;
- aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER¹⁰.

Overige niet-essentiële tekortkomingen worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

⁵ Zie bijlage 5 van het MER (Verkeersonderzoek).

⁶ Zie bijlage 2a.

⁷ Zie bijlage 4 voor een overzicht.

⁸ Wm, artikel 7.23, lid 2.

⁹ Wm, artikel 7.23, lid 2.

¹⁰ Wm, artikel 7.10.

2. OORDEEL OVER HET MER EN DE AANVULLING

2.1 Algemeen

De Commissie is van oordeel dat **de essentiële informatie aanwezig is in het MER samen met de Aanvulling** voor het volwaardig meewegen van het milieubelang in de besluitvorming over oplossingen voor de verkeers- en leefbaarheidsproblematiek in de kom van Hoogerheide.

Volgens de Commissie kan dankzij de Aanvulling bevoegd gezag een gemotiveerde keuze maken tussen een natuurvriendelijk randwegalternatief ten noordoosten van Hoogerheide, dat voldoende concreet is uitgewerkt om te kunnen beoordelen of natuurdoelen daarmee bereikt kunnen worden, en andere alternatieven. Op basis van de huidige informatie concludeert de Commissie, dat naast het nul(plus)alternatief het randwegalternatief volgens de Aanvulling (het MMA) het enige alternatief is dat niet leidt tot aantasting van natuurwaarden zoals aangegeven in de natuurbeschermingsregelgeving.

De Commissie heeft waardering voor het verrichte (veld)onderzoek naar amfibieën en andere diersoorten in het plan- en studiegebied. Minder waardering heeft de Commissie voor de presentatie van alle nu verzamelde milieu-informatie. Een duidelijk overzicht en een duidelijke samenvatting van alle informatie wordt gemist.

Wel spreekt de Commissie haar waardering uit voor de uitwerking in de Aanvulling van mitigerende maatregelen (zoals faunapassages en geleidingen) en van de verder te ontwikkelen leefgebieden en verbindingzones bij aanleg van de oostelijke randweg Hoogerheide; dit ter bescherming van de leefgebieden voor beschermde diersoorten in het plangebied. Voor deze ecologische verbindingzones, met nog in te richten natte en droge “stepping-stones”, worden voldoende concrete inrichtingsvoorstellen in de Aanvulling gegeven ten behoeve van de eerstkomende besluitvorming.

2.2 Toelichting op het oordeel

Het A4-alternatief

In het MER worden diverse alternatieven en varianten uitgewerkt. Naast een nulalternatief en een nulplusalternatief gaat het om varianten voor een halve (noordelijke) randweg, die de bedrijven Fokker, vliegbasis Woensdrecht en het bedrijventerrein de Kooi beter ontsluiten en varianten voor een hele randweg, inclusief een MMA voor een hele randweg.

Het was niet duidelijk waarom het in bijlage 5 (Verkeersonderzoek) opgenomen vrij goed scorende A4-alternatief namelijk een nieuwe aansluiting naar Ossendrecht vanuit het noorden niet nader was uitgewerkt in het MER. Daarom heeft de Commissie een nadere toelichting gevraagd op het zgn. A4-alternatief in combinatie met het nulplusalternatief en eventueel een halve randweg.

Dit A4-alternatief zou immers in combinatie met aanpassingen van de bestaande PW 401 in Hoogerheide (nulplusalternatief) een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan een duurzame oplossing van de komproblematiek in

Hoogerheide voor zover veroorzaakt door doorgaand (vracht)verkeer naar Ossendrecht/Putte.

Deze combinatie kan met de juiste maatregelen op de bestaande route door Hoogerheide weliswaar verkeersprobleemoplossend zijn in Hoogerheide, maar veroorzaakt blijkens de toelichting nieuwe milieuproblemen bij Ossendrecht.

Volgens het MER (zie bijlage 5) is bij het nulplusalternatief na 2010 een (ernstig) capaciteitstekort op de bestaande PW 401¹¹ te verwachten. Een eventuele extra halve randweg zal blijkens het MER een voldoende ontsluiting en bereikbaarheid van de bedrijven geven, maar lost de (geluid)hinder bij woningen langs lokale wegen nog niet geheel op en beperkt nieuwe stedelijke ontwikkelingsmogelijkheden in de kern van Hoogerheide, evenmin worden de verkeersproblemen op de lokale wegen geheel opgelost. Verder zal ook een halve randweg al aantasting van het kerngebied De Kooi geven.

De Commissie acht de verkregen toelichting in de Aanvulling waarom de combinatie A4-alternatief en nulplusalternatief en eventuele halve randweg niet nader is uitgewerkt voldoende.

Het meest milieuvriendelijk alternatief

Verder werd aanbevolen het MER aan te vullen met een zo concreet mogelijk plan voor de meest natuurvriendelijke inpassing van de hele randweg om aan te kunnen geven of wezenlijke natuurwaarden van het gebied De Kooi al dan niet worden aangetast. Hierbij werd ondermeer gedacht aan de volgende aandachtspunten:

- leefgebieden voor de betrokken (levensvatbare populaties) amfibieën, zoals de Vinpootsalamander;
- plaatsing daarvan in ruimer verband door ecologische verbindingzones naar Kortenhoeff (en verder) en naar Mattemburgh etc.;
- aanwezige beschermde vogelsoorten;
- symbiose van verbetering waterhuishouding en natuur; eventuele herinrichting Kooisloot in samenhang met weg en plannen van het waterschap;
- concrete duiding mitigerende maatregelen (waar en hoe: tunneltjes, geleiding naar tunneltjes);
- concrete bepaling van de omvang van compenserende maatregelen voor deze optimale ligging, daarbij rekening houdend met de kwaliteitstoelag conform het Structuurschema Groene Ruimte (SGR);
- concreet aangeven zoekgebieden voor compensatie, waar mogelijk rekening houdend met praktische realiseerbaarheid (hierbij ook aandacht voor wat in het kader van wegaanleg mogelijk is (eventuele onteigening) en de interactie met plannen zoals aangegeven in de StructuurvisiePlus Woensdrecht in verband met ondermeer gebied De Hoef, uitbreiding met woningen, en de ontwikkeling van de randen van het bedrijventerrein De Kooi).

¹¹ In enkele inspraakreacties zoals nr. 1, 12, 15 en 22 (zie bijlage 4) wordt gesteld dat uit het MER blijkt dat aanpassing van de huidige randweg, de Scheldeweg, voldoende soelaas biedt voor de komende 10 jaar. De noodzaak van de randweg wordt niet onderschreven omdat de verkeersproblematiek niet voldoende ernstig is om een dergelijke (zware) ingreep in de EHS te rechtvaardigen.

Uit met name het document Aanvulling MER Komproblematiek Hoogerheide van maart 2001 wordt duidelijk dat aanleg van zowel een hele als een halve randweg leidt tot ruimtebeslag in het natuurkerngebied De Kooi. Zonder mitigerende en compenserende maatregelen is aantasting van natuurwaarden daarvan het gevolg. Het gebied De Kooi heeft vooral een belangrijke functie als leefgebied van amfibieën, zoals de Vinpootsalamander. Het centrale natte deel van dit leefgebied wordt weliswaar door de diverse tracéalternatieven voor een halve en hele randweg niet aangetast maar wel worden dispersiegebieden, omringende leef- en trekgebieden, en ecologische verbindingsszones naar gebieden met andere populaties door een halve en een hele randweg doorsneden.

Het MER en de Aanvulling, in casu de Uitwerking verbindingsszone Randweg Hoogerheide van december 2001 in combinatie met het rapport Verduidelijking en concretisering MMA¹² van oktober 2001, beschrijven in kwalitatieve zin voldoende welke arealen van welke biotopen door aanleg van een hele en halve noordoostelijke randweg verloren gaan en welke beschermde soorten daarbij in het geding zijn.

Voor de Vinpootsalamander zal vooral verkleining van landbiotopen moeten worden voorkomen. Volgens de Aanvulling zal bij uitvoering in aanvullende landbiotopen worden voorzien.

Er wordt in de Aanvulling voorgesteld een groter aantal én robuustere ecologische verbindingen vanuit het EHS-kerngebied De Kooi voor de betrokken amfibieënsoorten te realiseren. Deze worden daardoor in een breder ecologisch verband geplaatst doordat meer uitwisseling met andere populaties in het grote, aaneengesloten natuurgebied Mattemburgh/Wouwse Plantage/Zoomland e.a. in het noorden en in het grensoverschrijdende Park Zoom-Kalmthoutse Heide via met name Kortenhoeff in het zuiden beter mogelijk worden gemaakt. Ook kan dit het slechten van bestaande (weg)barrières inhouden. Daarmee is de toekomstige levensvatbaarheid van populaties amfibieën in het plangebied waarschijnlijk beter gediend dan in de autonome ontwikkeling.

In de huidige situatie en bij het nulplusalternatief is er immers sprake van een barrièrewerking als gevolg van de intensief gebruikte wegen in het plangebied, zoals de ontsluitingsweg van het bedrijventerrein de Kooi, die zonder beschermende voorzieningen ongetwijfeld tot verkeersslachtoffers onder trekkende amfibieën zullen leiden.

Hoewel de gegevens voor flora en bepaalde faunagroepen buiten de bestaande natuurkernen enigszins gedateerd zijn, zullen volgens de Commissie, mede getuigd op het sterk agrarische inslag van het doorsneden gebied, de eventuele effecten op deze groepen niet onderscheidend zijn voor de tracékeuze. In het kader van een ontheffingsaanvraag Flora- en Faunawet zal echter een actualisatie aan de orde (kunnen) zijn.

¹² In dit rapport wordt beschreven het aantal hectares verlies van diverse biotopen. Ook komt in dit rapport de status van diverse deelgebieden duidelijker aan de orde. Verder worden de mitigerende maatregelen in de vorm van faunapassages (onderdoorgangen), ondersteund door geleidingen om te voorkomen dat amfibieën de weg over kunnen steken, aangegeven.

De Commissie is van oordeel dat in de Aanvulling voldoende concrete inrichtingsvoorstellen worden gegeven om te kunnen concluderen, dat bij aanleg van de oostelijke randweg Hoogerheide conform het MMA in de Aanvulling de leefgebieden en populaties van beschermde diersoorten in het plangebied kunnen worden zeker gesteld en niet worden aangetast.

Volgens de Commissie dient wel in het oog te worden gehouden in hoeverre een nieuwe randweg ook bij uitvoering volgens het MMA in de Aanvulling in de toekomst nog blijvend gepaard gaat met een natuurvriendelijke inpassing en inrichting van weg en omgeving¹³, zodat van een robuuste oplossing sprake blijft. Hierbij moet duidelijk worden gemaakt in hoeverre aanleg van de weg mogelijk aanleiding zal zijn tot nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, zoals woningbouw en uitbreiding van bedrijventerreinen (zie de plannen volgens de concept-Structuurvisie-PLUS Woensdrecht) en in hoeverre dat in overeenstemming valt te brengen met het bieden van zekerheid voor de toekomstige levensvatbaarheid van betrokken populaties van beschermde soorten in hun leefgebieden.

De Commissie wijst er op dat indien gekozen wordt voor een tracéalternatief met ruimtelijke ontwikkeling dat beschermde natuurgebieden aantast, het zwaarwegend maatschappelijk belang daarvan dient te worden aangetoond.

- De Commissie beveelt aan bij het besluit aan te geven:
 - of de nieuwe weg tot nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen kan leiden en zo ja,
 - hoe aantasting van beschermde natuurgebieden en soorten dan kan worden voorkomen.

3. AANBEVELINGEN VOOR DE BESLUITVORMING

In de navolgende paragrafen plaatst de Commissie kanttekeningen, leidende tot aanbevelingen. Deze kanttekeningen betreffen naar haar mening geen essentiële tekortkomingen meer maar hebben betrekking op onderdelen die bij de besluitvorming en de nadere uitwerking ten behoeve van vervolgbesluiten nader kunnen worden bezien.

3.1 Grondwater

Volgens de Commissie is in het MER aannemelijk gemaakt, dat de weg zonder noemenswaardige effecten op de grondwaterstand kan worden aangelegd¹⁴. Wel zal nog duidelijker met een nader ontwerp moeten worden aangetoond dat via (tijdelijke) wijziging van de grondwaterhuishouding bij de aanleg van fietstunnels geen verdrogingseffecten kunnen optreden op de gebieden Kortenhoeff en Brabantse Wal/Ossendrecht, beschermd volgens de Vogel- en Habitatrichtlijnen (externe werking).

¹³ Zoals verbetering van de waterhuishouding en herstel van het natuurlijke watersysteem in het beekdal van de Kooisloot en haar vertakkingen.

¹⁴ In inspraakreactie nr. 22 (zie bijlage 4) wordt gesteld dat er sprake is van invloed op de grondwaterstand van vooral De Kooi en Vogelrichtlijngebied Kortenhoeff door aanleg van de weg. In inspraakreactie nr. 8 (zie bijlage 4) van het Hoogheemraadschap van West-Brabant wordt gewezen op een fietstunnel, die permanente bemaling nodig maakt.

Indien bemaling nodig is tijdens de aanleg van de fietstunnels¹⁵ kan bijvoorbeeld worden gedacht aan retourbemaling. Ook door de tunnels in den natte aan te leggen (onderwaterbeton) kan worden voorkomen dat noemenswaardige hydrologische effecten optreden.

- De Commissie adviseert bovengenoemde maatregelen te betrekken bij de besluitvorming over de wijze waarop verdroging door met name de aanleg van fietstunnels kan worden voorkomen.

3.2 Compensatie

De Commissie merkt op dat zij vooral de verbindingszone van het kerngebied De Kooi naar het gebied Kortenhoeff cruciaal acht. Uit de verrichte nadere amfibieëninventarisatie is het belang van die verbindingszone duidelijk gebleken; alle daarbij aangetroffen zeldzamere soorten bleken in of bij deze zone voor te komen. Recent is in een inspraakreactie¹⁶ ook het voorkomen van de Rugstreepad gemeld voor De Kooi. Dit bevestigt de hoge actuele waarde van de verbindingszone richting Kortenhoeff nog eens extra, want uit de nadere amfibieëninventarisatie voor het MER is gebleken, dat alleen in Kortenhoeff een populatie Rugstreepadden leeft en niet in de omgeving van de vliegbasis. Ongetwijfeld is er dan ook sprake geweest van migratie vanuit Kortenhoeff naar De Kooi.

In een inspraakreactie¹⁷ wordt gesteld, dat de prioriteit dient te liggen bij een noordoostelijk gerichte ecologische verbindingszone via het terrein van de vliegbasis Woensdrecht, doch de Commissie acht de ecologische verbinding naar Kortenhoeff van veel groter belang. In het MER en de Aanvulling wordt niet duidelijk gemaakt in hoeverre de verbindingszone via het terrein van de vliegbasis feitelijk voor amfibieën goed kan functioneren. Bij de vliegbasis liggen op de eerste plaats weinig natte elementen (vennen) die, mede gelet op de verrichte nadere amfibieëninventarisaties voor het MER¹⁸ voor amfibieën weinig aantrekkelijk blijken te zijn. Verder is het zo, dat de verbinding naar Kortenhoeff en de rest van het Grensoverschrijdend Park "De Zoom-Kalmthout" via de vliegbasis zeer lang en smal is (met een grote boog via de bossen net ten oosten van Huijbergen) en over enkele kilometers lengte alleen zeer droge, beboste en deels bebouwde duinen en dus geen natte elementen bevat, zodat aan de waarde van deze verbindingszone ernstig kan worden getwijfeld.

In de inspraak¹⁹ wordt geattendeerd op een recent nieuw aangelegd retentiebekken. Door eigen, recente veldwaarneming heeft de Commissie geconstateerd dat dit retentiebekken nu reeds natuurwaarde krijgt. Dit deels natte, deels droge retentiebekken zal naar verwachting ook voor amfibieën een interessant leefgebied gaan vormen.

¹⁵ Zie inspraak reactie nr. 8 (bijlage 4) van het Hoogheemraadschap.

¹⁶ Zie inspraakreactie nr. 22 (bijlage 4).

¹⁷ Zie inspraakreactie nr. 22 (bijlage 4).

¹⁸ Zie ook het overzicht op de laatste pagina van de Aanvulling op het MER van maart 2001.

¹⁹ Zie reactie nr. 22 (bijlage 4).

Met een zorgvuldige inrichting van het plangebied, de randweg en omgeving, kunnen volgens de Commissie ook leefgebieden voor andere beschermde soorten (zoals vogels en vleermuizen) nog verder aan kwaliteit winnen.

Tenslotte kan volgens de Commissie bij het voorliggende project pas aan de hand van een definitieve uitwerking van het ontwerp geheel worden beoordeeld of de maatregelen ter compensatie van (na mitigatie resterend) natuurverlies in de praktijk haalbaar zullen zijn en in hoeverre zij gereed zouden moeten komen voorafgaande aan de aanleg van de randweg zelf.

- De Commissie beveelt een nadere uitwerking van de compenserende maatregelen aan in het kader van de herziening van het bestemmingsplan en van de aanvraag voor de ontheffing volgens de Flora- en Faunawet. Zij adviseert daarbij aan te geven in hoeverre deze maatregelen getroffen (moeten) worden vóór realisering van de weg om natuuraantasting te voorkomen.

3.3 Samenvatting van het MER

Mede door de diverse aanvullingen op het MER wordt een duidelijke samenvatting van alle stukken samen gemist.

- De Commissie beveelt aan om voor het komende besluit een nieuwe, duidelijke samenvatting op te stellen.

3.4 Kommaatregelen

Er is meer duidelijkheid gewenst over de te treffen maatregelen²⁰ aan de bestaande provinciale weg door de kom van Hoogerheide (Scheldeweg/Putseweg) bij aanleg van een halve of hele randweg en de effecten daarvan op de routekeuze van het doorgaande verkeer. Dit om te kunnen voorkomen dat het doorgaande verkeer van en naar Ossendrecht over de bestaande route blijft rijden. Daartoe kan het nodig zijn om (een deel van) de functie van de bestaande weg te verlagen tot erftoegangsweg (zie ook § 3.6 monitoring en evaluatie).

- De Commissie beveelt aan zowel bij de tracékeuze als bij de herziening van het bestemmingsplan te verduidelijken welke maatregelen zullen worden getroffen aan de bestaande provinciale weg door de kom van Hoogerheide.

²⁰ Gedacht kan worden aan maatregelen in de kom om het verkeer naar de randweg af te leiden, zoals het terugbrengen van de snelheid op een deel van de huidige route naar 50/ 30 km, verbod voor vrachtwagens, eventuele knippen aanbrengen, alsmede een betere inrichting van dwarsrelaties ten gunste van de leefbaarheid.

3.5 Geluidhinder

Het aspect geluidhinder laat in het algemeen een verbetering zien ten opzichte van de autonome ontwikkeling. In de inspraak²¹ wordt gewezen op de mogelijkheden van geluidhinder ten gevolge van een nieuw aan te leggen randweg. Dit zal met name spelen in de omgeving van Zandfort en Oude Stee. Het is te verwachten dat door de nieuwe randweg het langs de bestaande wegen relatief rustiger zal worden. Nagegaan dient te worden in welke mate de geluidhindersituatie bij bepaalde woningen zal verslechteren en in hoeverre daarvoor mitigerende maatregelen dienen of kunnen worden getroffen (zie ook bijlage 4 bij het MER). De Commissie adviseert om bij die woningen waar de geluidhinder zal toenemen in overleg met betrokkenen naar een oplossing te zoeken, mede in het licht van de visuele hinder die dergelijke maatregelen met zich kunnen brengen.

- De Commissie beveelt aan bij de nadere uitwerking van het ontwerp van de randweg nader aandacht te besteden aan mogelijke maatregelen om geluidhinder tegen te gaan.

3.6 Monitoring en evaluatie

Er blijft nog een aantal onzekerheden bestaan die bij de nadere uitwerking van het ontwerp van de randweg en van de mitigatie- en natuurcompensatiemaatregelen nader invulling moeten krijgen. Monitoring van de feitelijke effecten en evaluatie van de resultaten daarvan zal dan ook geboden zijn.

Het is tevens van belang tijdens de aanleg en bij gebruik van een randweg na te gaan in hoeverre de gestelde doelen daadwerkelijk worden bereikt en de verwachte (positieve en negatieve) milieugevolgen daadwerkelijk optreden, opdat zo nodig kan worden bijgestuurd.

Hoofdstuk 12 van het MER bevat slechts een globale aanzet voor een evaluatieprogramma. Dit programma dient nader te worden uitgewerkt.

- De Commissie wil in het bijzonder de volgende onderwerpen bij de bepaling van het evaluatieprogramma benadrukken:
 - het vervolgen van de mate van doelbereik van de mitigatie- en natuurcompensatiemaatregelen en de bepaling van de feitelijke natuureffecten (biologische monitoring);
 - monitoring van de ontwikkeling van de verkeersintensiteiten op de randweg en de wegen binnen de kom van Hoogerheide, inclusief de Schelde-Putseweg;
 - bepaling van de geluidhindereffecten.

²¹ Zie reactie nr. 23 e.a. (bijlage 4) van ondermeer de belangenvereniging Buitengebied Woensdrecht-Noord.